

4 Vide Conc. Trident. sess. 7. de Reform. cap. 12. & sess. 24. de Reform. cap. 12.

cessante, promoveatur ad illam, in Capitulo vocem non habet, donec fuerit ordinatus; & interim perdit distributionem dimidiam. Joan. And.

III. IDEM. In xxiij. anno ad Subdiaconatum: in xx. ad Diaconatum: in xxx. ad Presbyteratum potest quis liberè promoveri. H. d. Joan. And.

6 Diffio, impedimento, desit in ministerio exemplarium.

Generalem Ecclesie observantiam volentes antiquis iuris in hac parte præferri, decernimus, ut (alio non obstante impedimento Canonico) possit quis liberè in decimo-octavo ab Subdiaconatu, in vigesimo ad Diaconatu, & in vigesimo quinto ætatis suæ anno, ad Presbyteratus Ordines promoveri.

DE OFFICIO VICARII.

TITULUS VII.

I. CLEMENS V. in Concilio Vienenfi. [an. 1311. in Gallia.]

Jura loquentia de Ecclesiis Curatis locum habent, quoad tria, in Vicariis perpetuis Ecclesiarum Parochialium. Joannes Andreas.

f De Vicariis perpetuis vide multa per Felinum in c. G. perpetuis. l. extr. de fid. instrum.

Quæ de Ecclesiis curam animarum habentibus per receptionem aliarum similiarum amittendis; ac de ipsarum Rectores promovendis ad Sacerdotium; & de eorum ætate, à jure statuta noscuntur: in perpetuis Ecclesiarum Parochialium Vicariis, & assumptis ad eas volumus observari.

DE OFFICIO ET POTESTATE JUDICIS DELEGATI.

TITULUS VIII.

I. CLEMENS V. in Concilio Vienenfi. [an. 1311. in Gallia.]

Judex ad receptionem testium in civili, & Executor, ad providendum certa persone cognitione præmissa à Papa deputati licet subdelegant.

Judices super receptione testium in causa civili, necnon Executors ad providendum aliquibus, si per inquisitionem forentem eos esse vitæ laudabiles & conversationis honestæ repererint, à Sede Apostolica deputati, aliis possunt committere licet vires suas.

DE OFFICIO JUDICIS ORDINARI.

TITULUS IX.

I. CLEMENS V. in Concilio Vienenfi. [an. 1311. in Gallia.]

Episcopi ita debent corrigere Clericorum excessus, quod metu panæ ipsi arceantur, & alii pertimescant. Joan. And.

8 Diffio, Ordinis, desit in ministerio exemplarium. h Si negligant, peccant mortaliter. 53. dist. cap. de nique. Ausfer. Font.

Uterque Clericorum audacia, qui prætextu privilegii Clericali Ordinis impunitatem excessuum obtinere sperantes, nonnulla multoties committunt enormia, per quæ nimirum diffamatur Ecclesia, & scandala gravia in populo generantur, potissimè cum talia per Episcopos, ad quos horum spectat correctio, deterantur (ut plurimum) incorrecta, propensius compellantur: Eisdem Episcopis districtè injungimus, quatenus sic circa correctionem Clericorum hujusmodi vigilanter intendant, & diligenter sui officii

debitum exequantur, quod & hîdem Clerici metu panæ, à suis arceantur insolentis, & alii eorum exemplo perterriti proflire ad familia merito pertimescant.

II. IDEM.

Valeat collatio Beneficii facta à Collatore quolibet citra Legatum Apostolicum, non facta mentione de Beneficio quod prius habebat is cui fit. H. d. Joan. And.

Et si ab Apostolica Sedis Legato, de Beneficio facta collatio Beneficium aliud obtinenti, non valeat, nisi de illo quod obtinet, facta fuerit mentio specialis. In aliis tamen quibuslibet collationem Beneficiorum habentibus, hoc nolumus observari.

DE PROCURATORIBUS.

TITULUS X.

I. CLEMENS V. in Concilio Vienenfi. [an. 1311. in Gallia.]

Qui sciens sine protestatione recipit instrumentum, vel litteras suas procuratoris, quibus constituitur pro ipso cavebat: super inclusis in Procuratorio dominum defendere cogitur. Joannes Andreas.

Instrumentum vel litteris, quibus te aliquis in causis suis Procuratorem constituit, pro te debito modo cavit, simpliciter, nulla facta protestatione, à te scienter receptis, non potes postea reculare defensionem illius; imò cogi poteris ipsum defendere in omnibus causis & negotiis, ad quæ prædicta instrumenta seu litteræ te extendunt: cum per hæc ad omnia tuum præstitisse videaris assensum.

PITH. Instrumentum, &c.] Vide L. 16. ff. Ad Macedonian.

II. IDEM.

Procurator habens mandatum jurandi, & omnia faciendi, quæ requirunt speciale mandatum, contra Electum vel Provisum, opponere non potest crimina vel defectus. Joannes Andreas.

Non potest Procurator ad agendum vel defendendum, jurandumque de calumnia & veritate dicenda, & generaliter ad omnia alia quæ speciale mandatum exigunt constitutus (nisi aliud super hoc in mandatis habeat) opponere in personam Electi seu ejus cui est provisorum facta vel facta crimina, vel defectus: cum sub generalitate tali graviora non veniant, vel majora, quam in ipso Procuratorio sint expressa.

III. IDEM.

Religiosus etiam pro Conreligioso, nisi pro consorte ejusdem liti, non potest Procurator constitui sine licentia Superioris, nec etiam alium constituere, nec substituire: licet hoc habeat in mandatis. Joan. And.

Religiosus Procurator, est pro alium Religiosum sui vel alterius Monasterii fuerit constitutus, sicut non potest sine sui Superioris licentia procuratoris officium suscipere, nisi pro suo in eadem lite consorte: Ita non potest alium Procuratorem constituere seu substituire; etiam per constituentem hoc sibi expresse fuerit commissum.

IV. IDEM.

Per obitum Reitoris Ecclesie revocatur Procurator ab eo pro Ecclesia constitutus, etiam quoad negotia jam capta.

Procuratorem à Prælato, Rectore, vel alio quolibet, pro Ecclesia sua vel Beneficio constitutum, per mortem constituentis revocari censemus: etiam quoad negotia jam incepta, & causas in quibus per ipsum lis fuerit ante mortem hujusmodi contestata.

DE RESTITUTIONE IN INTEGRUM.

TITULUS XI.

I. CLEMENS V. in Concilio Vienenfi. [an. 1311. in Gallia.]

Ecclesia probans se læsam per lapsum temporis, ad illud tempus tantum restituitur, & intra quadriennium à tempore læsionis.

Ab Ecclesia adversus lapsum temporis, in quo se læsam affirmat, in integrum restitutio peti potest; & causa restitutionis hujusmodi finiri debet intra quadriennium continuum à tempore læsionis, etiam si minus quadriennio tempus læsionis exiit. Sed non fiat restitutio, nisi ad tantum tempus, quantum se læsam fore probavit.

1 Ob istam causam puniuntur rei in iplo loco delicti. Salicet. in Auth. Si vero. C. de adult. Font.

CLEMENTINARUM LIBER SECUNDUS.

DE JUDICIIS.

TITULUS I.

I. CLEMENS V. in Concilio Vienenfi. [an. 1311. in Gallia.]

Constitutio Bonifacii, quæ habet, quod citationes etiam extra dies solemnes publicè factæ, de mandato Papæ, in audientia Literarum Apostolicarum, vel Papali Palatio affixæ januis majoris Ecclesie loci in quo Papa cum curia sua degit, valent citatum, ac si ad eum personaliter devenissent: restringitur ad eos qui impediri ne ad eos possit citatio pervenire, vel quorum domicilium tunc non potest adiri. Joannes Andreas.

a Modus citandi per edictum in forma hujus Clement. locum habet in solo Papa, ut notat Zarrella: eum videto.

UDUM Bonifacius Papa VIII. prædecessor noster constituit, ut citationes auctoritate Apostolica de personis quibuscumque, ac etiam undecumque ad instar edictorum in albo Prætoris propositorum, etiam extra dies solemnes, in quibus Romani Pontifices processerunt facere generales, ipso Papa specialiter & ex certa scientia id mandante, factæ, in Apostolicarum audientia publica literarum, vel in Papali Palatio publicè postmodum majoris Ecclesie loci, in quo Romanus Pontifex cum sua curia residet, januis affixendæ sic valeant, atque arcent citatos post lapsum terminum, quem, consideratà distantia locorum, citationibus ipsis apponi convenit competentem, ac si ad eos personaliter devenissent. Quia vero statutum ipsum rationabiliter editum, propter malitiam temporis tunc instantis, nonnullis nimis rigorosum videtur. Nos rigorem ipsum mansuetudine temperantes, idem statutum, & præsertim superius est expretum. Sanè si prædicti Episcopi asseruerint se non fuisse aulos præfatos expulsores, consiliarios, vel fautores, personaliter, vel ad domum, aut publicè, ut præmittitur, in eorum Ecclesia Cathedrali citare; vel ipsos malitiosè præstitisse impedimentum, ne per eos potuerint sic citari, aut quod in suis diocibus jurisdictionem per se vel per alium contra ipsos exercere nequeant, vel non audent: stari super his volumus asserionibus eorumdem. Ipsis districtè injungentes, sub interminatione Divini iudicii, ne circa præmissa, contra conscientiam, quicquam mendaciter aut dolosè afferant vel consingant. Eorundem autem Episcoporum sententias & processus, quos in præmissis casibus, in aliis diocibus duxerint faciendos, denunciari, seu denunciari faciant, per suas dioceses convicini Episcopi: cum ab eis fuerint requisiti. Per præmissa quoque nullum ex transcurso temporis quancumque, vel alias quocumque locorum Diocesanis, vel aliis quibuscumque jurisdictionem habentibus in locis præmissis, in quibus prædicti Episcopi, sic expulsi jurisdictionem, ut prædicatur, exercebant, præjudicium generetur.

b ad. termini.

c In quodam manuscripto ita: Ecclesia Romana diversis x causis processibus interdum, &c.

II. IDEM.

In causis etiam pendentibus Beneficialibus, decimarum, matrimonialibus, & usurarum, & ipsa tangentibus, procedi potest simpliciter & de plano, absque iudiciorum strepitu & figura. Joannes Andreas.

Dispensiosam prorogationem litium (quam interdum ex subtili ordinis iudicarij observatione causarum docet experientia provenire) restringere in subscriptis casibus cupientes; Statuimus, ut in causis super electionibus, collationibus, vel provisionibus; aut super Dignitatibus, Personatibus, Officiis, Canonicatibus, vel Præbendis, seu quibusvis Beneficiis Ecclesiasticis, aut super decimis, ad quarum etiam præstationem possunt, qui tenentur ad eas præmoniti censurâ Ecclesiasticâ coerceri; necnon super matrimonii vel usuris, & eas quocumque tangentibus, ventilandis procedi valeat, de cetero simpliciter, & de plano ac sine strepitu iudicij & figura: volentes non solum ad futura negotia, sed ad præsentia, & adhuc etiam per appellationem pendencia hoc extendi.

DE FORO COMPETENTI.

TITULUS II.

I. CLEMENS V. in Concilio Vienenfi. [an. 1311. in Gallia.]

Concedit Concilium certo casu Episcopis expulsis à suis Sedibus, quod in locis aliarum diocesium servatâ formâ, quam limitat, possint procedere contra expulsores, consiliarios, & fautores, & inter subditos sui dicere. Joan. And.

Quamvis sacris Canonibus sit generaliter interdicitum, ne quis Episcopus jurisdictionem in Diocesi exerceat aliena: Nos tamen Episcopi, qui à suis Sedibus protervia impiorum expulsi non audent propter metum persequentium in suis civitatibus vel diocibus, aut earum parte aliqua residere, nec jurisdictionem ad se spectantem per se, vel per alium inibi exercere, ne injuria in eorum expulsionem ipsorum irrogata Ecclesiis hoc prætextu remaneat impunita, duximus indulgendum, ut in diocesi Pars II.

sibus alienis, civitatibus videlicet, vel locis insignibus suis Ecclesiis vicinioribus, in quibus poterunt securè morari, & jurisdictionem suam liberè exercere, possint contra suos expulsores, & eorum in hac parte consiliarios & fautores (dummodo civitates, vel loca hujusmodi eisdem expulsores, consiliarios & fautores sint secuta, & ipsi personaliter, vel ad domum, si hoc tute fieri valeat: alioquin publicè in Ecclesia Cathedrali loci vel domicilij eorundem citati fuerint) liberè procedere, prout justitia sua debet.

Si vero dicti Episcopi ausi non fuerint hujusmodi suos expulsores, vel eorum consiliarios & fautores dicto modo citare, vel ipsi malitiosè impedimentum præstiterint, ne potuerint sic citari: licitum sit eisdem Episcopis, ut expulsores, consiliarios, & fautores eisdem diebus aliquibus dominicis vel festivis cum populis conveniret ad Divina, ut sic facta citatio ad eos pervenire verisimilius præsumatur: citent vel citari faciant publicè in Ecclesiis civitatum vel locorum insignium prædictorum, & procedant deinde contra ipsos, si citati taliter statuto ipsis preperitorio termino competenti coram eisdem Episcopis noluerint comparere; ac si citati legitime alias existissent.

Eisdem etiam Episcopis indulgemus, ut inter suos subditos (ne ob defectum justitiæ dispendium aliquod patiantur) possint in Diocibus alienis, in quibus moram traxerint (dummodo per se vel per alium hoc in suis propriis Diocibus facere non audeant, vel non possint) jurisdictionem suam omnimodam exercere: ita tamen, quod subditis, qui expulsores vel eorum fautores, aut consiliarii non fuerint ultra duas dietas, à fine suæ diocesis non trahantur. Volumus insuper, ut ante omnia à Diocesanis locorum, in quibus moram traxerint, petant licentiam in præmissis; quam si obtinere nequiverint, procedant nihilominus, ut supra, ut præmittitur, in eorum Ecclesia Cathedrali citare; vel ipsos malitiosè præstitisse impedimentum, ne per eos potuerint sic citari, aut quod in suis diocibus jurisdictionem per se vel per alium contra ipsos exercere nequeant, vel non audent: stari super his volumus asserionibus eorumdem. Ipsis districtè injungentes, sub interminatione Divini iudicii, ne circa præmissa, contra conscientiam, quicquam mendaciter aut dolosè afferant vel consingant. Eorundem autem Episcoporum sententias & processus, quos in præmissis casibus, in aliis diocibus duxerint faciendos, denunciari, seu denunciari faciant, per suas dioceses convicini Episcopi: cum ab eis fuerint requisiti. Per præmissa quoque nullum ex transcurso temporis quancumque, vel alias quocumque locorum Diocesanis, vel aliis quibuscumque jurisdictionem habentibus in locis præmissis, in quibus prædicti Episcopi, sic expulsi jurisdictionem, ut prædicatur, exercebant, præjudicium generetur.

DE CAUSA POSSESSIONIS ET PROPRIETATIS.

TITULUS III.

I. CLEMENS V. in Concilio Vienenfi. [an. 1311. in Gallia.]

In causa Beneficiali delata, etiam per appellationem ad curiam utraque pars potest petitorium & possessorium intentare. Et ante causæ conclusionem potest spoliatus, sub iussu petitorio suo vel adversarii, possessorium prosequi. Joan. And.

Causa Beneficiali per appellationem, ad Sedem Apostolicam legitime devoluta, tam appellanti, quam appellato licere decernimus, nedum petitorium, sed & possessorium intentare. Et in spoliantis odium ante causæ conclusionem suspendere petitorium à se, & ab adversario intentatum, in solo possessorio procedendo.

DE DOLO ET CONTUMACIA.

TITULUS IV.

I. CLEMENS V. in Concilio Vienenfi. [an. 1311. in Gallia.]

Appellans ante definitivam, etiam à definitiva lata, eo absente citato vel non, appellare potest, nisi prima appellatio fuerit y ij

1 Ob istam causam puniuntur rei in iplo loco delicti. Salicet. in Auth. Si vero. C. de adult. Font.

a Modus citandi per edictum in forma hujus Clement. locum habet in solo Papa, ut notat Zarrella: eum videto.

b ad. termini.

c In quodam manuscripto ita: Ecclesia Romana diversis x causis processibus interdum, &c.

d Dispensiosam prorogationem litium (quam interdum ex subtili ordinis iudicarij observatione causarum docet experientia provenire) restringere in subscriptis casibus cupientes; Statuimus, ut in causis super electionibus, collationibus, vel provisionibus; aut super Dignitatibus, Personatibus, Officiis, Canonicatibus, vel Præbendis, seu quibusvis Beneficiis Ecclesiasticis, aut super decimis, ad quarum etiam præstationem possunt, qui tenentur ad eas præmoniti censurâ Ecclesiasticâ coerceri; necnon super matrimonii vel usuris, & eas quocumque tangentibus, ventilandis procedi valeat, de cetero simpliciter, & de plano ac sine strepitu iudicij & figura: volentes non solum ad futura negotia, sed ad præsentia, & adhuc etiam per appellationem pendencia hoc extendi.

e In quodam manuscripto ita: Ecclesia Romana diversis x causis processibus interdum, &c.

f al. pramittitur.

g De intellectu hujus Clementine, Mathias de Afflictis, Decij. 17.